

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Brevetele nu se primesc.
Manuscrisurile nu se întorc.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai presede în Viena
K. Moss, Hasenstein & Vogler (Otto
Koss), H. Schick, Alois Herndl, M.
Pöschl, A. Goppel, J. Donnerberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Schi-
dan Bernai; în Frankfurt: G. L.
Dörm; în Hamburg: A. Steiner.
Prețurile inserțiilor: o seriă
garantată pe o colonă 6 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
seră 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU IV.

„Gazeta” este în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 2 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagului
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Ună esemplară 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 159.

Brașov, Sâmbătă, 18 (30) Iulie

1892.

Maghiarii și naționalitățile.

Brașov, 17 Iulie v.

Ciudate mai sunt pretensiunile șovinistilor unguri față de naționalitățile. Ei văd, că aceste sunt la culme nemulțămite, văd că e rău cum este și că această adăncă și generală nemulțămire constituie un pericol permanent chiar pentru existența Ungariei. Le văd și le simt instinctiv toate acestea, dar nu sunt capabili nici în intervale lucide să cuprindă măcaru idea echității, necum să se potă avânta până la înălțimea cerințelor dreptății.

Ca un anatom dibaci, care este în stare a secționa cu cuțitul său un organism până în părțile sale cele mai gingașe, a analizat Mocșary veleitățile șoviniste, ce se întemeiază pe utopia unității de rasă și a ajuns la rezultatul, că nu se potă nici decum ajunge la o rezolvare pacifică și echitabilă a cestiunei naționalităților, decât numai atunci, dacă factorii deciztori politici ai nației maghiare vor renunța odată pentru totdeauna la aspirațiunea lor nerealisabilă de a face din noi toți Maghiari.

„Sunt Maghiar — dize Mocșary — și m'ăș bucura din totă inima dacă prin lățirea limbei maghiare ar fi cu putință să delăturăm câtă mai mult răul cel mare, după care cele 15 milioane de omeni, cari locuiesc în patriă, nu sunt toți Maghiari de viță. Dar această intențiune, această tendință, care cu voiă seu fără de voiă, se arată în acțiunea noastră o înțelegu foarte bine și naționalitățile nemaghiare. Și după ce e afară de ori ce îndoielă, că numărul sufletelor la rassa maghiară nu se potă înmulți altfelu,

decât pe socotela naționalităților celorlalte: este lucru foarte firesc, că naționalitățile celelalte, trebuie să vedă în această nisuință, în această tendință, un atac asupra propriei lor existențe, ceea ce erăși nu potă ave altă urmare, decât, că readucem timpurile acele dureroase dela 1848, în cari mișcarea naționalităților a luat o direcțiune atât de rea și în fine atât de pernicioasă.” (Discursul lui Mocșary ținut în dietă la 30 Aprilie 1879.)

Etă cu puține cuvinte *punctum saliens* alu cestiunei naționalităților în Ungaria; etă formula, care eschide a priori admisibilitatea practică a formulei adversarilor noștri șovinisti, care se exprimă în cuvintele: „supunere leală la ideia de stat maghiar.”

Dacă această ideia de stat s'ar mărgini a exprima numai unitatea politică și nu ar tinde și la unitatea de rasă prin contopirea naționalităților acestui stat în rassa maghiară, ea ar pută se formeze basa înțelegerei între diferitele popore ale Transilvaniei și Ungariei. Dar așa cum este pusă formula din partea șovinistă maghiară, ea nu potă decât să desțepte cea mai hotărâtă necredere și opozițiune în sinul naționalităților, cari și văd, în sensul cuvintelor lui Mocșary, amenințată existența lor propriă națională prin tendințele și nisuințele de asimilare, cari dela 1879 s'au dat totu mai mult pe față, așa că formeză adă credeul politiciilor maghiari, fără deosebire de partidă.

Este prin urmare zadarnică încercarea ce o face organul guvernului „Pester Lloyd” într'un articol mai nou, apelând la lealitatea naționalităților nemaghiare,

ca să se supună formulei de maghiarisare, căci atunci toate s'ar pută împăca și întorce spre bine.

Credem și noi, că n'ar mai esista cestiune de naționalitate în acest stat, când toate poporele s'ar supune dictatului maghiarisării. Dar acesta, după natura lucrului, nici atunci nu ar fi cu putință, când toți conducătorii acestor naționalități ar fi gata a sacrifică limba și naționalitatea lor pentru mai marea gloriă a maghiarismului. Inse care om cu minte și cu inima la locu ar pută să se învoiescă la așa ceva? Care popor ar fi în stare să renunțe vreodată la Eu-ul lui propriu, la existența lui națională?

Absoluta imposibilitate a acestei eventualități ar trebui să desțepte odată pentru tot-deuna pe politiciii maghiari din visurile lor utopice și să-i facă să înțelegă, că la rândul lor este, ca să dea mai întâiu neîndoișe probe despre aceea, că au renunțat pentru tot-deuna la tendințele și nisuințele politice lor funeste de maghiarisare, ce o pörtă, sub pretextul lățirii limbei maghiare, de 25 de ani. Numai în cazul acesta ei potă aștepta cu dreptu cuvântu, ca naționalitățile nemaghiare să facă un pasu de apropiere și de înțelegere cu ei.

Casul ce-lu produce „Pester Lloyd” despre „meetingul de lealitate” alu Sârbilor din Mitrovița (Croatia) și pe basa căruia apelază la naționalitățile din Transilvania și Ungaria, ca să declare și ele „leala supunere la ideia de stat maghiar”, care este identică cu ideia unității culturale și naționale maghiare și este în contradicțiune cu legile fundamentale unguresci, se potrivește în situațiunea actuală ca pumnul pe ochi.

Mai întâiu Sârbii din Mitrovița se bucură de autonomia țării lor croate și prin urmare manifestă lor de „lealitate” nu potă ave niciodată acelu înțeles, ce-lu dă fôia pestană „lealității”, pe care o pretinde dela naționalitățile din Transilvania și Ungaria.

Ceea ce pretinde numita fôia dela poporele acestor țeri este în realitate snpunerea și capitularea necondiționată față cu sistemul de desnaționalizare.

Ar trebui să înțelegă odată îngâmfații șovinisti, că pe basa acesta nu este și nu va fi cu putință nici un compromis. Și dacă fôia guvernamentală ne invită să pășim pe tărâmul parlamentar și acolo să ne apărăm „drepturile legale” în contra „volnicilor guvernului”, uită numai un singur lucru, care este cel mai capital cu privire la acesta, uită că porțile parlamentului sunt închise naționalităților nemaghiare din partea sistemului, care lucră cu formula ideii de stat maghiar.

De aceea, pe lângă cea mai mare bunăvoință, naționalitățile nemaghiare și conducătorii lor, fiă de ori ce colóre, nu potă să răspundă la insinuări, ca acelea ale lui „Pester Lloyd”, decât dîcîndu: Cei ce au pânea și cuțitul în mână, să ne dea mai întâiu puțința de-a ne manifesta cu totă puterea inimei noastre lealitatea către stat și atunci nimeni nu ne va întrece în esercitarea pacifică și legală a virtuților cetățanesci!

Que Messieurs les Magyars commencent!

„FOILETONULU GAZ. TRANS.”

(3)

Invinsu de două ori.

Novelă, de Volumnia Belle.

(Urmare.)

În ultimele zile ale carnavalului se arangia în casele d-lui și d-nei Z. un bal costumatu, care cu splendorea lui grandioasă te transporta în lumea minunilor din o miă și una din nopți. Mulțimea oșpeților se amusa de minune. Era hotărît, că masca are să fiă depusă la supeu.

Zina, în costumul nefericitei regine Maria Sturt, privia cu dor la un cruciat înalt, care conversa foarte viu o vestalină.

— „Ah, acela este el și pictora!” șopti ea dureroasă.

— „Ți deplâng țera pierdută, regină frumoasă, de privești așa de serios?” auți deodată o voce lângă ea și întorcându-se spre vorbitoru, vădu un grand spaniol, în care recunoscu îndată pe Ardeanu.

— „Eu nu mi-am pierdut țera” încercă ea a glumi, „vede!” — și cu asta a-

rătă spre o grupă de bărbați în costumuri foarte diferite — „aceia toți sunt supușii mei credincioși!”

Grandul se nchină profund, apoi șopti în ton môle: „Dacă aceia îți sunt supuși credincioși, eu îți sunt sclavul, a cărui fericire și viță aternă de d-ta!”

— „Bună seara, sennore! Ce noutăți sunt prin Madrid, Granada?” întrebă o egiptencă, pășind spre grandul voinicu. — „Ei, vede! eu vin din țera obeliscurilor, mănătă de dorul ce mă mistue după apele Ebroului!”

Aurelia D. nu spuse neadeveru! Zina vedea cum Marțianu nu se mișcă de lângă pictora. O oboselă de mörte o cuprinsă! Într'un momentu norocosu se refugiu din mijlocul „supușilor credincioși” într'un mic salon lateral, ca să odihnescă puțin. Asculta cu tristeță adăncă în inimă, sunetul muziciei îndepărtate și se gândea la trecutu și la viitoru. Ah, câtă suferise numai de când era în B.! Câtă de nefericită se simțea! Unu viitoru pustiu îi stetea înainte, căci elu, care singur pută să-i redă fericirea, era deja încatenat de unu altu amor!

Nisce pași hotărâți îi intreruseră

cugetele și n'usă apără — cruciatul. Ea, surprinsă, sări iute în picioare.

— „Ah, pardonu!” dize elu, „v'am conturbat, vedu, așteptați pe cineva!” și după această observare necruțătoare voi a se retrage.

— „Rămăi Marțiane!” Era vocea reginei! Inse a unei regine, care comandă în ton rugătoru, căci are de lucru o'unu rebelu obstinatu! — „Voiu să vorbescu ou tine”, continuă ea, „dar mai înainte să dăm jos masele!”

— „Da, da”, dize bărbatul și mai mult pentru sine „fără mască! Asta ași dori și eu din inimă!”

— „Spune-mi Marțiane” începu ea, uitându-se drept la el în față, „pentru ce-mi ești așa inamicu? Eu potă să fiu vinovată în ochii tăi, inse nu într'unu grad, încatu să nu-ți merită stima! A judeca pe cineva, fără a-lu asculta — spune-mi Marțiane, justu este acesta?”

Locotenentul tăcea. Cele mai diferite simțeminte i treceau prin inimă: mâniă și amor, necredere și speranță!

După o luptă de câteva momente ofțierul începu oftându adăncu: — „Da, te judecu! Și ore nu ești vrednică de judecată după toate cele întâmplate? Tu,

fetiță tineră, pe care o iubeam, nu chiar pentru frumsețe, ci mai mult pentru candorea sufletului tău curat și neatinșu, ca zăpada munților apröpe de ceruri; tu mi ai luat credința în omenime și mai vörtoș în seculu vostru. Iubitum'ai ori nu? — Nu soiu! Mi-ai dîsu da! și mi-ai jurat credință. Soii, că mi-ai datu o crenguță de liliacu, unu semn alu logodnei noastre, — pe cum diceai!”

Zina asculta nemișcată; numai împrejurul buzelor îi se ivea câte o trăsătură dureroasă convulsivă.

— „Tu inse ai uitat logodna noastră. La unu an și jumete te măritași după unu bărbat bätänu, morosu, fiindcă era bogatu!”

— „Nu, nu Marțiane!” ilu înterupse ea repede „ci fiindcă-mi era frică de el și mă temeam de a nu comite păcatu mare, refusându-lu!”

— „Ah?” observă ofțierul sarcasticu.

— „Da, tu abia vei înțelege starea sufletescă în care mă aflam. Sufeream grozavu și n'aveam pe nime cui să-i ceru baremi unu sfatu și eram încă așa de tineră și neespertă, Marțiane! Coloculul imi înlocuia părinții și creșterea-m

Cursul la bursa din Viena

din 28 Iulie a. c. 1892

Table with 2 columns: Item (e.g., Nota de aur 4%, Benta de harti 5%) and Price.

Table with 2 columns: Item (e.g., Despăgubirea pentru dijma de vină ungurescă) and Price.

De închiriat.

Imediatu dela Sân-Mihai încolo este de închiriat O locuința în Casa din Strada Orfanilor No. 29 spre stradă, constatătoare din 4 odăi, bucătăria, podu, pivniță șopronu.

893,3-2.

CONCURSU.

895,3-3

Pentru ocuparea postului de directoru alu tipografiei și librăriei archidieceșane din Sibiu, se publică concursu cu terminu până la 8 (20) Augustu a. c.

La postulu acesta potu concura indiviđi greco-orientali Români, cari au pregătiri necesare pentru ambele specialități, avendu a documenta studiile absolvate, ocupațiunile practice de până acum, și cunoscința limbiloru în vorbire și scriere.

Directorulu va avu locuința liberă în casa tipografiei, ér celelalte condițiuni de angagiamentu au a le formula precisu concurenței, rămânendu ele pendente dela stipulara comisiunei subsemnate, căreia suntu de a se presenta concursese până la terminulu indicatu mai susu.

Sibiu, 3 (15) Iuliu 1892.

Comisiunea administrativă a tipografiei archidieceșane.

CONCURSU.

Nr. 334—1892.

893,3-3

Pentru ocuparea postului de învățătoresă la școla „Reuniunei grănițareșci“ din Viștea inferioară eventualu și din Voila, ambele în comitatulu Făgărașului, pre lângă unu salarū anualu de 300 fl. v. a., apoi cuartirū în edificiulu școlei și lemnele de focu necesare, prin acēsta cu terminulu până la 12 Augustu st. n. a. c. se escrie concursu.

Reflectantele au sē-și trimită suplicele instruate cu documentele prescise de lege la :

Comitetulu administrativu de fondulū și școlele de reuniune a foștilorū grănițeri din regimentulu românū I.

Sibiu, 25 Iulie 1892.

Mersul trenurilor

ne liniile orientale ale căii ferate de statū r. u. valabilū din 1 Mai 1892.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, etc.), train types, and departure/arrival times.

Nota: Numerii încuadrați cu linii grōse însemnēză orele de noapte.